

המרכז הישראלי לנפגעי כתות (חל"צ)
www.infokatot.com

יום שלישי, 09/08/16

לכל מאן דבעי

הנדון: הרב ברלנד מנהיג קהילת 'שובו בניס'

המרכז הישראלי לנפגעי כתות קיבל במשך שנים עשרות עדויות של בני משפחה שיקריהם שוהים בקהילת 'שובו בניס' תחת הנהגתו של אליעזר ברלנד.

מהעדויות שהגיעו עלו המאפיינים הכיתתיים הבאים: ניתוק מקרובי משפחה (לרבות משפחות ממוצא דתי או חרדי), נתינה מופרזת של כספים לטובת המנהיג או הקבוצה בסכומים של עשרות ואף מאות אלפי שקלים, כאשר המדובר הוא לרוב באברכים, תלמידי כולל, שאינם מתפרנסים, ובחלקם מחוסרי אמצעים לחלוטין, כמו גם מכירת הדירה הפרטית של המשפחה ונתינת הכסף שהתקבל לברלנד עצמו, התנדבות אינטנסיבית לטובת הקבוצה ברמה יומיומית במשך כל שעות הפעילות ביממה על חשבון החיים הפרטיים וחיי המשפחה, פסילת כל המנהיגים והרבנים ובעלי הסמכות האחרים, אם מכלל הציבור החרדי, או אף מקרב חסידות ברסלב.

יחד עם זאת, מאחר שבזמנו, לא הגיעו עדויות של מי שנפגעו באופן ישיר מברלנד, הצטבר החומר בארכיון המרכז עד להגעתן של עדויות אישיות.

חשוב להבהיר, המרכז לנפגעי כתות אינו נוקט עמדה על ידי 'שמועות', כתבות בתקשורת או עדויות ממקור שני. כאשר המרכז מוצא לנכון לפרסם קבוצה מסוימת הוא עושה זאת רק לאחר קבלת מספר מספק של עדויות (לא אחת או שניים), שהגיעו ממקור ראשון, גלויות ולא אנונימיות שהתקבלו פנים מול פנים, ושנבדקו לעומקן על ידי אנשי המקצוע של המרכז כדי לוודא את אמינותן. כאשר כל אלו מגלים מאפיינים ישירים המצביעים על יחסים מעוותים שנוצרו בין המנהיג לבין המאמינים לצורך שיעבוד וניצול המאמינים לטובת המנהיג – רק אז המרכז יכול לנקוט עמדה ולפעול.

בשנה האחרונה, הגיעו למרכז כ-15 עדויות של מי שהיו בתוך הקהילה ונפגעו באופן ישיר (מעבר לעשרות עדויות של בני משפחה שכתבו מעלה).

מהעדויות עולות פגיעות קשות ברמות שונות שנוצרו באופן ישיר בין ברלנד לחסידיו, נשותיהם ובנותיהם. מעדויות אלו נראה כי נוצרה שיטה סדורה של ברלנד כיצד למשוך את החסידים ומשפחותיהם אליו ובהמשך לפגוע בהם. הן פגיעות נפשיות כתוצאה מהתעללויות חוזרות ונשנות בקורבן, הן פגיעות כלכליות שהותירו את הנפגעים ללא כל רכוש ועם חובות עצומים, והן פגיעות מיניות ברמות שונות. באשר לפגיעות המיניות התקבלו כמה וכמה עדויות מנשים נשואות, גרושות, רווקות ואף קטינות. אותן נשים היו נכנסות להתייעצות וקבלת ברכה, ונבהלו כשהוא נגע בהן בצורה אינטימית כשהן כלל לא ציפו לכך וללא רצונן. המדובר הוא, בין היתר, גם בפגיעות מיניות ברמות קשות וחמורות ביותר מבחינה הלכתית. באחת העדויות סיפרה לנו בחורה שהמגע שחזר על עצמו שוב ושוב ערער אותה הן מבחינה דתית והן מבחינה נפשית. בתור נשים שבאו מהעולם הדתי או החרדי הן

נרתעו מהמגע, אך בשל החשש מדמות הצדיק, הן לא העזו להמרות את פיו, ולא הביעו ספק או שאלו שאלות.

בכל המקרים שהגיעו אלינו מדובר בבנות שגדלו בבתיים חרדיים וקיבלו חינוך חרדי, או בנשים שמקיימות אורח חיים חרדי במשך שנים.

כל אחת מהמתלוננות שהגיעה אלינו סיפרה על נשים נוספות שנפגעו מינית ברמות שונות כשחלקן חוששות לשתף פעולה מתוך חשש מאלימות והשמצות שיהפכו להיות מנת חלקן. רובן הגדול עדיין מחוברות נפשית לברלנד ומרגישות "זכות" ראשונה במעלה לקיים אתו את אותה מערכת יחסים בעייתית. אלו אף מצפות ליום בו הוא ישתחרר מהמעצר מתוך ייחול להמשך היחסים.

על פי העדויות, בקהילת "שובו בנים" מתנהל מסע "הסברה" נרחב לגבי אותן מעשים מגונים של ברלנד ועל "הזכות" להגיע לדרגה שהרב יגע בד". נשים העידו ששמעו מפיו כי "אני אהיה בעלך במקום בעלך שלא מתייחס אלייך / או שלא קיים (לרווקות)". אמירות אלו חיזקו את הנשים שהמגע הוא חלק מהתנהלות הצדיק שהן אינן מבינות את גדלותו, ולמרות רתיעתן מכך, הן המשיכו להגיע אליו. לחלקן זה היה קשה עד שהן הפסיקו להגיע ועזבו ואז הבינו את העוול שנעשה כלפיהן.

בעקבות חשיפת הפרשה בתקשורת, הגיעו אלינו גם עדויות נוספות מחסידים שחוו על בשרם תקיפות פיזיות קשות ועדויות על איומים ישירים או עקיפים. על רבים ממקרים אלו הוגשו תלונות מסודרות במשטרה. כמו כן קיבלנו עדויות ממקור ראשון על ניסיון לשחד מתלוננות על מנת שיבטלו את תלונותיהן או שלא ישתפו פעולה. גם מקרים אלו דווחו למשטרה.

בד בבד עם הפניית חלק מהמתלוננות למשטרה, גם המרכז וגם הנפגעים והנפגעות פנו לרבנים ולמורי הוראה המעורבים בפרטי המקרים, ונמצאים בקשר בכל עניין שעולה על הפרק.

לאור כל זאת, והמידע הרב שהצטבר אצלנו גם משנים קודמות אודות התנהלות הקהילה, אנו רואים חובה ליידע את הציבור על כך.

רחל ליבטנשטיין
מנכ"לית